

Teaching the subjects of Accounting and Financial at the Vocational Lyceum by using and utilizing the capabilities of Educational Software

Dr. Dimitris M. Mylonas

Economist, Legal, Accountant A' Class, Economy Teachers' Advisor,
Regional Directorate of Primary and Secondary Education of Central
Macedonia, Prefectures Thessaloniki and Chalkidiki
dimmylonas@gmail.com

Abstract

The teaching of economic courses at the Vocational Lyceum (Daily and Evening) with the use of modern educational software covers the areas of Accounting, Finance, Economics, Administration, Logistics and Management of Hotel Units and Travel Agencies. Teaching courses from these scientific areas, using and applying educational-professional software, taught in the school's lab, improves the level of knowledge provided, leads to the transmission of modern scientific data in a clear, targeted, practical way, useful, highly effective and acceptable, transforming the classroom environment by changing the climate and the effect of teaching, shapes and transforms the role of economist educator from a simple knowledge transmitter to a collaborator and learning organizer.

In particular, the teaching of accounting and financial orientation courses gains more value when information technology is involved in the educational process, which ultimately supports the transfer of knowledge in a practical, effective, understandable, adaptable way to cognitive data of students and accepted. Despite the various types of software in vocational training, effective teaching of an accounting-financial course with the support of an educational-professional software requires specialized planning and is determined to a large extent by the group of learners involved and by their individual learning needs.

Teachers are urged to keep up with and respond to educational changes and the cutting edge of technology, the capabilities that are now available are infinite and multidimensional and maximize the possibility of more effective and meaningful learning.

Keywords: educational software, effective learning, vocational education, accounting - finance

Η διδασκαλία των μαθημάτων Λογιστικού και Χρηματοοικονομικού περιεχομένου στο Ημερήσιο και Εσπερινό Επαγγελματικό Λύκειο με τη χρήση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων Εκπαιδευτικού Λογισμικού

Δρ. Δημήτρης Μ. Μυλωνάς

Οικονομολόγος, Νομικός, Λογιστής - Φοροτέχνης Α΄ τάξης, Σχολικός Σύμβουλος Οικονομολόγων, Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας, Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης, Δυτικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής,
dimmylonas@gmail.com

Περίληψη

Η διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων στο Επαγγελματικό Λύκειο (Ημερήσιο και Εσπερινό) με τη χρήση σύγχρονων εκπαιδευτικών λογισμικών καλύπτει τις περιοχές της Λογιστικής, των Χρηματοοικονομικών, της Οικονομίας, της Διοίκησης, των Logistics και της Διαχείρισης Ξενοδοχειακών Μονάδων και Τουριστικών Πρακτορείων. Η διδασκαλία των μαθημάτων σε αυτές τις επιστημονικές περιοχές, με τη χρήση και εφαρμογή εκπαιδευτικών - επαγγελματικών λογισμικών, τα οποία διδάσκονται στο εργαστήριο της σχολικής μονάδας, βελτιώνει το επίπεδο των παρεχόμενων γνώσεων, οδηγεί στη μετάδοση των σύγχρονων επιστημονικών δεδομένων με τρόπο σαφή, στοχευμένο, πρακτικό, χρηστικό, ιδιαίτερα αποτελεσματικό και αποδεκτό, μετατρέπει το περιβάλλον της τάξης αλλάζοντας το κλίμα και το αποτέλεσμα της διδασκαλίας, διαμορφώνει και μετασχηματίζει το ρόλο του οικονομολόγου εκπαιδευτικού από απλό μεταδότη γνώσεων σε συνεργάτη και οργανωτή της μάθησης.

Πιο συγκεκριμένα η διδασκαλία μαθημάτων λογιστικού και χρηματοοικονομικού προσανατολισμού αποκτά μεγαλύτερη αξία, όταν εμπλέκει στην εκπαιδευτική διαδικασία την πληροφοριακή τεχνολογία, η οποία τελικά υποστηρίζει τη μετάδοση της γνώσης με τρόπο πρακτικό, αποτελεσματικό, κατανοητό, προσαρμόσιμου στα γνωστικά δεδομένα των μαθητών και αποδεκτό. Παρά τους διάφορους τύπους λογισμικών που υπάρχουν στην επαγγελματική εκπαίδευση η αποτελεσματική διδασκαλία ενός μαθήματος λογιστικού - χρηματοοικονομικού περιεχομένου με την υποστήριξη ενός εκπαιδευτικού - επαγγελματικού λογισμικού απαιτεί εξειδικευμένο σχεδιασμό και καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την ομάδα των συμμετεχόντων μαθητών και από τις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες τους.

Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να συμβαδίσουν και να αντιμετωπίσουν τις εκπαιδευτικές αλλαγές και την αλματώδη πρόοδο της τεχνολογίας, οι δυνατότητες πλέον που παρέχονται είναι άπειρες και πολυδιάστατες και μεγιστοποιούν την πιθανότητα αποτελεσματικότερης και ουσιαστικότερης μάθησης.

Λέξεις-κλειδιά: εκπαιδευτικό λογισμικό, αποτελεσματική μάθηση, επαγγελματική εκπαίδευση, λογιστική - χρηματοοικονομικά

Εισαγωγή

Στο σταυροδρόμι του κόσμου της εκπαίδευσης και της εργασίας, η εκπαίδευση γενικότερα και η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση ειδικότερα αντιμετωπίζει την επίδραση της οικονομικής αβεβαιότητας, η οποία με τη σειρά της προκαλεί κοινωνικές πιέσεις. Την ίδια στιγμή, η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση υποβάλλεται σε πιέσεις, ώστε να ακολουθήσει τη λογική της αγοράς, να εμπλακεί με την κατάρτιση και τις ανάγκες πιστοποίησης των επαγγελματικών δικαιωμάτων και των απαιτήσεων του επαγγέλματος. Από την άλλη μεριά, είναι δυνατό να σχεδιαστεί Επαγγελματικό Λύκειο χωρίς να ληφθούν υπόψη τα επαγγέλματα για τα οποία προετοιμάζεται ο μαθητής; Πόσο σημαντικός είναι τελικά ο λεπτομερής

καθορισμός των διαφόρων επιπέδων, οι ειδικότητες των επαγγελματιών και οι ανάγκες της αγοράς στη φάση της σχεδίασης ενός Επαγγελματικού σχολείου της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης; Στο συνεχώς μεταλλασσόμενο περιβάλλον μάθησης ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει, πέρα από τις παραδοσιακές μεθόδους και τεχνικές, εκπαιδευτικά μέσα που είναι ικανά να βελτιώσουν, ή και σε ορισμένες περιπτώσεις να μεγιστοποιήσουν το αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η ραγδαία αύξηση της χρήσης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και της πρόσβασης στο διαδίκτυο οδήγησε σε μια αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής εκπαιδευτικού λογισμικού. Η χρήση και εφαρμογή εκπαιδευτικών λογισμικών στη διαδικασία της μάθησης έχει ένθερμους υποστηρικτές. Εντούτοις παρουσιάζονται και ορισμένες επιφυλάξεις ως προς την αποτελεσματικότητα της χρήσης τους. Η χρήση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων καθιστά αποτελεσματικότερη τη μάθηση και βοηθά τους μαθητές να βελτιώσουν την επίδοσή τους.

Εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και χρήση των Επαγγελματικών και Εκπαιδευτικών Λογισμικών ειδικότητας στο εργαστήριο διδασκαλίας Οικονομικών μαθημάτων στο Επαγγελματικό Λύκειο

Τα μαθήματα που διδάσκονται από Οικονομολόγους καθηγητές στη Δευτεροβάθμια Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες. Σε μαθήματα με θετικό προσανατολισμό, που από τη φύση τους περιλαμβάνουν μεγάλο όγκο υπολογισμών, πράξεων, λογιστικών εγγραφών και εφαρμόζουν μαθηματικά μοντέλα, όπως είναι τα Οικονομικά Μαθηματικά και η Στατιστική, η Λογιστική, η Φορολογική Πρακτική, οι Λογιστικές Εφαρμογές και η Μηχανογραφημένη Λογιστική. Κάποια από τα μαθήματα αυτά χαρακτηρίζονται θεωρητικά, κάποια Εργαστηριακά, και κάποια άλλα μικτά (ένα μέρος των προβλεπόμενων ωρών καλύπτεται θεωρητικά και το υπόλοιπο εργαστηριακά). Σε μαθήματα με κοινωνιολογικό προσανατολισμό, που προσανατολίζονται περισσότερο στην μελέτη των οικονομικών ατομικών και κοινωνικών συμπεριφορών, όπως είναι οι Δημόσιες Σχέσεις, η Πολιτική Παιδεία, το Μάρκετινγκ και οι Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης και σε μικτά μαθήματα που κατά ένα μέρος απαιτούν υπολογισμούς, δεδομένα και εφαρμογή μαθηματικών μεθόδων και κατά το υπόλοιπο βασίζονται στην μελέτη της συμπεριφοράς των ατόμων όπως οι Αρχές Οικονομικής Θεωρίας. Για τα μαθήματα με θετικό προσανατολισμό απαιτείται η χρήση και η αξιοποίηση λογισμικού με υπολογιστικές και σχεδιαστικές δυνατότητες, όπως τα υπολογιστικά φύλλα, τα προγράμματα κατασκευής γραφικών, τα λογιστικά πακέτα, οι βάσεις δεδομένων. Για τα μαθήματα με λογιστικό προσανατολισμό, όπως το μάθημα Λογιστικές Εφαρμογές - Μηχανογραφημένη Λογιστική απαιτείται εφαρμογή, χρήση και αξιοποίηση ενός επαγγελματικού λογισμικού, ειδικά προσαρμοσμένου στην εκπαιδευτική διαδικασία, το οποίο να παρέχει τα επαγγελματικά εφόδια, ώστε οι απόφοιτοι του Τομέα Οικονομίας και Διοίκησης των Επαγγελματικών Λυκείων να είναι έτοιμοι να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στην προσπάθεια εξεύρεσης εργασίας.

Ο όρος Μάθηση στα Οικονομικά είναι η απόκτηση οικονομικής γνώσης, η οποία θα διατηρηθεί και θα χρησιμοποιηθεί σε νέες δραστηριότητες ως εργαλείο επίλυσης προβλημάτων. Η ουσιαστική μάθηση, δηλαδή η μάθηση που δίνει έμφαση στη σωστή κατανόηση (απόκτηση, διατήρηση και μεταβίβαση γνώσης) απαιτεί ενεργό συμμετοχή του μαθητή (Μπούσιου & Τσόπογλου, 2001:13-17). Οι καθηγητές των Οικονομικών μαθημάτων, κυρίως στο Επαγγελματικό Λύκειο

θα πρέπει να κάνουν χρήση όλου του φάσματος των διαθέσιμων μέσων και διδακτικών στρατηγικών με σκοπό την προαγωγή της ενεργητικής μάθησης. Η Οικονομική Εκπαίδευση στηρίζεται σε ποσοτικές αναλύσεις, γραφήματα και προσομοιώσεις. Οι βασικοί τρόποι κατηγοριοποίησης των εκπαιδευτικών τεχνικών είναι: Τεχνικές εκπαίδευσης πάνω στη δουλειά, Τεχνικές για μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας, Τεχνικές εκπαίδευσης από απόσταση και Τεχνικές αυτοεκπαίδευσης.

Οι σημαντικότερες εκπαιδευτικές τεχνικές ου χρησιμοποιούνται και στη Δευτεροβάθμια Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση είναι (Whitehead & Μπούσιου, 2000): Διάλεξη, Διατύπωση Ερωτήσεων και Καταιγισμός ιδεών, Ομαδική Εργασία, Συζήτηση και Λεκτικές Αντιπαραθέσεις, Εξατομικευμένη και Προγραμματισμένη Μάθηση, Μελέτες Περιπτώσεων, Ρόλοι και Προσομοιώσεις, Ερευνητικές Εργασίες, Χρήση Επισκεπτών-Ομιλητών και Σχολικά Συνέδρια, Χρήση Εγχειριδίων και άλλων Γραπτών μέσων, Σύνδεση με τον Επιχειρηματικό κόσμο, Χρήση Επισκέψεων σε εργοστάσια και Έρευνες πεδίου. Παρά την ύπαρξη πολλών μεθόδων και τεχνικών για τη διδασκαλία των Οικονομικών μαθημάτων, στην πράξη η διδασκαλία των Οικονομικών μαθημάτων κυριαρχείται από την μέθοδο της διάλεξης, την οποία χρησιμοποιούν οι περισσότεροι Οικονομολόγοι καθηγητές. Οι υπόλοιπες μέθοδοι εφαρμόζονται περιστασιακά (Μπούσιου & Τυροβούζης, 2002:584-593). Παρά την ύπαρξη πολλών μεθόδων και τεχνικών για τη διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων και την πεποίθηση ότι προσφέρουν τα μέσα σε κάθε διδάσκοντα να αυξήσει την μάθηση και το ενδιαφέρον στο διδακτικό αντικείμενο στην πράξη η διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων κυριαρχείται από τη μέθοδο της διάλεξης, την οποία χρησιμοποιούν οι περισσότεροι οικονομολόγοι καθηγητές (Becker & Watts, 1996:446-451).

Η εκπαιδευτική τεχνολογία με τη σημερινή της μορφή ως Τεχνολογία της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας παρέχει ευκαιρίες για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης χωρίς γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς. Οι υπολογιστές στην Οικονομική Εκπαίδευση παρέχουν τα εξής σημαντικά πλεονεκτήματα (Lumsed & Scott, 1988:353-362):

- Δημιουργία μοντέλων προσομοίωσης, δηλαδή μπορούν να μας δείξουν τα πιθανά αποτελέσματα μιας μεταβολής ή μιας απόφασης.
- Επεξεργασία, αποθήκευση πληροφοριών και διαχείριση μεγάλης ποσότητας αριθμητικών ή άλλων δεδομένων.
- Εγχειρίδια σε ηλεκτρονική μορφή, βάσεις δεδομένων και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, μετατοπίσεις γραφικών παραστάσεων στην οθόνη.

Το Διαδίκτυο αποτελεί το μεγαλύτερο ακαδημαϊκό και ερευνητικό δίκτυο και ο ρόλος του υπολογιστή ως εκπαιδευτικό εργαλείο αναβαθμίζεται συνεχώς. Το διαδίκτυο αποτελεί ισχυρότατη πηγή γνώσης και έρευνας για τους Οικονομολόγους εκπαιδευτικούς. Η διδασκαλία με χρήση PCs έχει καλύτερα αποτελέσματα στη διδασκαλία, σε αντίθεση με μεγάλα υπολογιστικά συστήματα. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για ενοποίηση της διδασκαλίας μέσα στη τάξη, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τη χρήση νέων σχολικών βιβλιοθηκών.

Στον τομέα του λογισμικού οι δεξιότητες που πρέπει να αποκτηθούν αφορούν το λογισμικό παραγωγικότητας (productive software) και το λογισμικό ειδικότητας (Μπούσιου & Τυροβούζης, 2002: 584-593). Λογισμικό παραγωγικότητας αποτελεί το λογισμικό εκείνο που μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά για τους καθηγητές όλων των ειδικοτήτων σε όλο το φάσμα των

δραστηριοτήτων τους και στην καθημερινή σχολική λειτουργία και πρακτική. Λογισμικό ειδικότητας είναι εκείνο το λογισμικό με το οποίο κατασκευάζονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες για μια συγκεκριμένη ειδικότητα ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την διδασκαλία συγκεκριμένων μαθημάτων.

Οι Agarwal & Day (1998:99-110) έδειξαν ότι οι μαθητές, που παρακολούθησαν μαθήματα στα οποία είχαν ενσωματωθεί τεχνολογίες του διαδικτύου «...ανέφεραν μεγαλύτερο ενδιαφέρον, καλύτερη χρήση του χρόνου της τάξης και διάχυση των ιδεών και βαθμολόγησαν θετικότερα το ενδιαφέρον και την επανατροφοδότηση του διδάσκοντα καθηγητή προς τους μαθητές...». Οι δεξιότητες σε λογισμικό και οι Δικτυακές υπηρεσίες ειδικότητας για τον Οικονομολόγο καθηγητή στο Επαγγελματικό Λύκειο αναφέρονται στα παρακάτω σημεία (Μπούσιου & Τυροβούζης, 2002:584-593): Λογισμικά μαθημάτων, Λογισμικά Πακέτα, Λογισμικά κατασκευής προγραμμάτων Μάρκετινγκ, Λογισμικά κατασκευής επιχειρηματικών σχεδίων, Υπολογιστικά Φύλλα, Δικτυακοί τόποι Οικονομικών δεδομένων, Εργαλεία κατασκευής διαγραμμάτων, Προσομοιώσεις-Εικονικοί κόσμοι.

Μεθοδολογία έρευνας

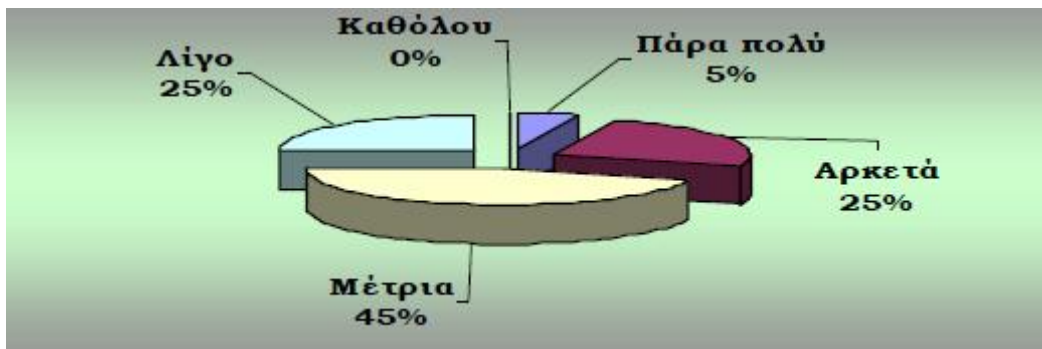
Για τη διερεύνηση των σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και κυρίως τη μελέτη της εφαρμογής και αξιοποίησης των νέων λογισμικών στη διδασκαλία του μαθήματος των Λογιστικών Εφαρμογών πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα στο χρονικό διάστημα από 15 Φεβρουαρίου 2016 έως και 15 Μαρτίου 2016 με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από καθηγητές Οικονομολόγους (ΠΕ09 ή ΠΕ18) που διδάσκουν το μάθημα Λογιστικές Εφαρμογές σε πρώτη ή δεύτερη ανάθεση. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα είναι όλοι όσοι διδάσκουν το αντίστοιχο μάθημα στις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης, Ανατολικής Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής. Πιο συγκεκριμένα συμμετείχαν συνολικά 54 καθηγητές (το 95% του πληθυσμού των οικονομολόγων που δίδασκαν κατά το σχολικό έτος 2015-2016 το μάθημα των Λογιστικών Εφαρμογών σε πρώτη και δεύτερη ανάθεση). Τριάντα δύο από τους συμμετέχοντες ήταν γυναίκες εκπαιδευτικοί και οι υπόλοιποι είκοσι δύο άντρες. Ο μέσος όρος ετών διδασκαλίας στο μάθημα Λογιστικές Εφαρμογές είναι 11 έτη περίπου. Για να καλύψουν τις εργαστηριακές ανάγκες του μαθήματος έχουν διδάξει αρκετοί εκπαιδευτικοί το μάθημα με τη χρήση κυρίως του Λογισμικού Κεφάλαιο, άλλοι με τη χρήση του Λογισμικού Eurofasma, ή του λογισμικού Accountant και λιγότεροι με άλλα λογισμικά της αγοράς. Τα λογισμικά αυτά είτε τα παραχωρούσαν οι εταιρείες συνήθως σε μορφή demo (δυνατότητα περιορισμένων εγγραφών), είτε τα αγόραζαν οι σχολικές μονάδες, συνήθως μέσω των Σχολικών Εργαστηριακών Κέντρων.

Σε κάθε σχολική μονάδα μέχρι και το σχολικό έτος 2009-2010 διδασκόταν το «Λογιστικό λογισμικό» που γνώριζε ο κάθε διδάσκων. Ο βαθμός γνώσης αυτού είχε εξάρτηση από την προσωπική «διάθεση» του εκπαιδευτικού και την εμπειρία αυτού πριν διοριστεί στη Δημόσια εκπαίδευση. Ολοκληρωμένη και θεσμική διαδικασία επιμόρφωσης, ακόμη και στο νέο λογισμικό δεν υπήρξε. Το Υπουργείο Παιδείας έχει χαρακτηρίσει το μάθημα εργαστηριακό, χωρίς να εξασφαλίσει την απόκτηση του ίδιου λογισμικού από τις σχολικές μονάδες και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που θα το διδάξουν. Η απόκτηση του Λογισμικού Accountant από όλα τα ΕΠΑ.Λ της χώρας έλυσε το πρώτο πρόβλημα.

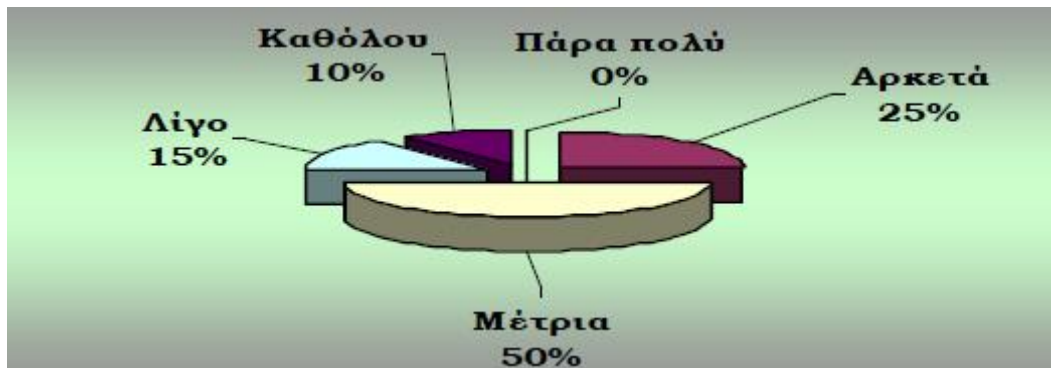
Ολοκληρωμένη επιμόρφωση των διδασκόντων οικονομολόγων εκπαιδευτικών δεν υπήρξε. Το λογισμικό σε άλλες μονάδες εγκαταστάθηκε επιτυχώς και χρησιμοποιείται, σε άλλες δε χρησιμοποιείται. Προσπάθειες επιμόρφωσης σε τοπικό επίπεδο υποστηρίζονται από το Σχολικό Σύμβουλο των Οικονομολόγων με συνεχείς επιμορφώσεις σε «κυκλικές» προγραμματισμένες και πιστοποιημένες επιμορφωτικές διαδικασίες. Η εκμάθηση της χρήσης του συγκεκριμένου λογισμικού πρέπει να γίνει απ' όλους τους εκπαιδευτικούς της ειδικότητας, γεγονός που απαιτεί την υλοποίηση πολλών και τακτικών επιμορφωτικών σεμιναρίων.

Βασικά ευρήματα έρευνας

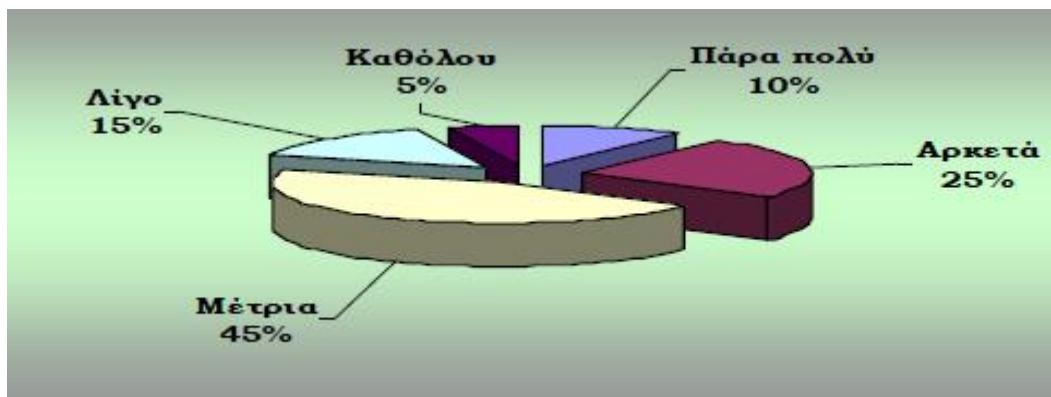
Παρατηρείται από την ανάλυση των γραφημάτων 1, 2, 3 και 4 ότι οι μαθητές δυσκολεύονται αρκετά (25% αυτών) στην κατανόηση της θεωρίας του μαθήματος Λογιστικές Εφαρμογές. Ένα ποσοστό των μαθητών της τάξης του 45% δυσκολεύεται, αλλά σε μέτριο βαθμό, ενώ ένα ποσοστό γύρω στο 5% δυσκολεύεται πάρα πολύ. Συνεπώς περίπου 8 στους 10 μαθητές αντιμετωπίζει προβλήματα κατανόησης του μαθήματος. Η ίδια περίπου εικόνα εμφανίζεται και στο ζήτημα της κατανόησης βασικών λογιστικών εννοιών (περίπου το 75%). Τα πράγματα δυσκολεύουν στο θέμα της μελέτης του βαθμού δυσκολίας της εφαρμογής του Λογιστικού Σχεδίου. Το 80% των μαθητών που παρακολουθεί το μάθημα Λογιστικές Εφαρμογές αντιμετωπίζει προβλήματα κατανόησης στον τρόπο, τις τεχνικές και τις διαδικασίες εφαρμογής των αρχών, κανόνων και διαδικασιών του Λογιστικού Σχεδίου. Το 85% των μαθητών του Τομέα Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Επαγγελματικού Λυκείου αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στην αποτύπωση (καταχώρηση, ανάλυση) των λογιστικών δεδομένων (λογαριασμών) στις Λογιστικές ημερολογιακές εγγραφές.

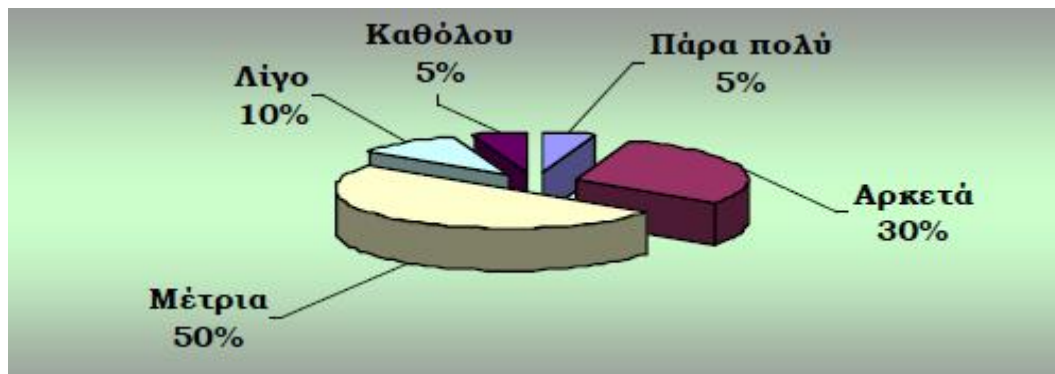
Γράφημα 1: Βαθμός δυσκολίας των μαθητών στην κατανόηση της θεωρίας του μαθήματος

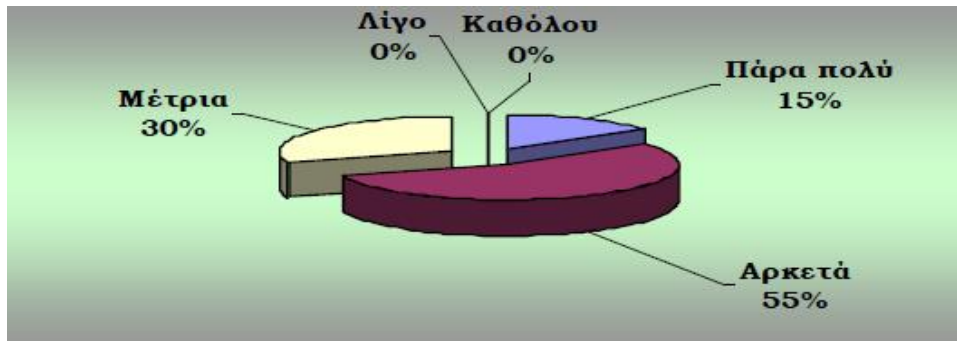
Γράφημα 2: Βαθμός δυσκολίας των μαθητών στην κατανόηση λογιστικών εννοιών

Γράφημα 3: Βαθμός δυσκολίας των μαθητών στην εφαρμογή του Λογιστικού Σχεδίου

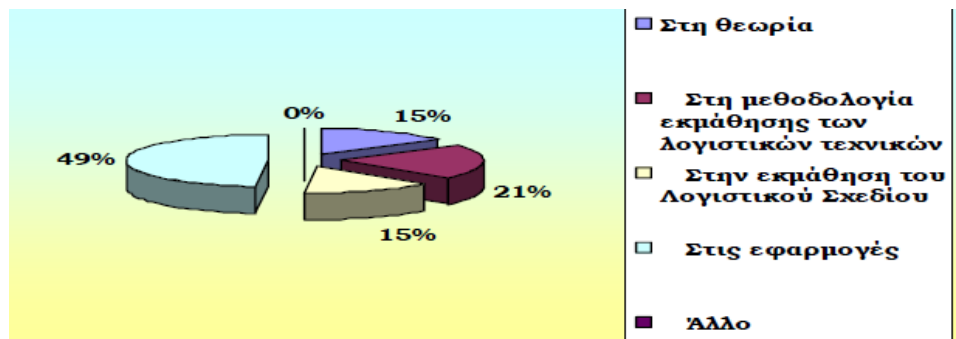

Γράφημα 4: Βαθμός δυσκολίας των μαθητών στην αποτύπωση των δεδομένων στις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές

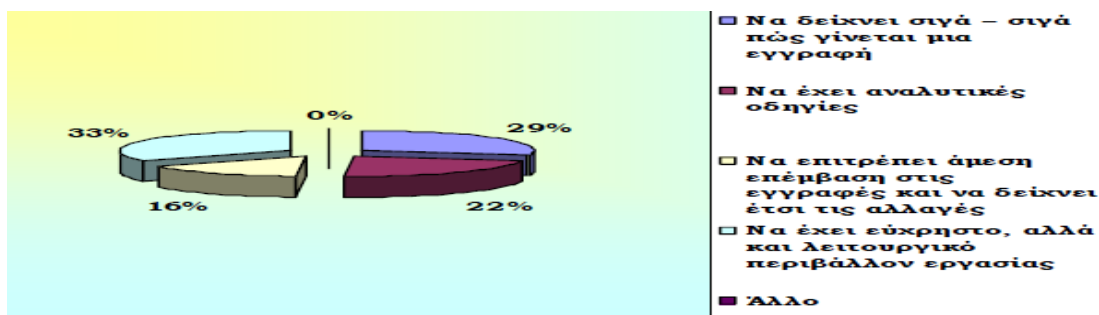
Γράφημα 5: Χρησιμότητα για τους μαθητές ενός εκπαιδευτικού λογισμικό για χρήση στο σπίτι

Με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν στο ερώτημα αυτό από τους διδάσκοντες του μαθήματος και αφού είχε προηγηθεί συζήτηση με τους μαθητές τους, φαίνεται ξεκάθαρα ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο και αποτελεσματικό (σχεδόν το 100% των μαθητών - αν θεωρηθεί και η μέτρια ανάγκη για χρησιμότητα ως σημαντική) ένα λογισμικό σε πλήρη έκδοση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο σπίτι.

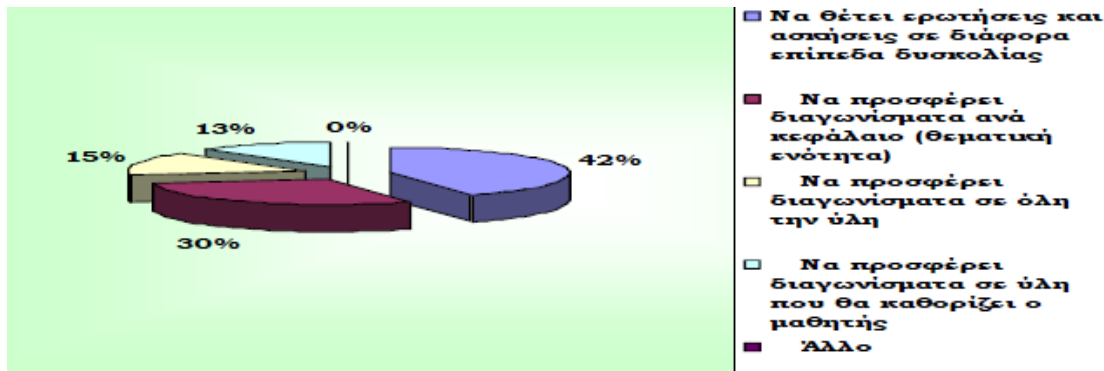
Γράφημα 6: Βαθμός βαρύτητας του λογισμικού για το μάθημα Λογιστικές Εφαρμογές

Το λογισμικό του μαθήματος Λογιστικές Εφαρμογές πρέπει να δίνει μεγάλη βαρύτητα στη θεωρία (15%), τη μεθοδολογία εκμάθησης των λογιστικών τεχνικών (21%), την εκμάθηση του Λογιστικού Σχεδίου (20%), αλλά τη μεγαλύτερη βαρύτητα στις εφαρμογές, ασκήσεις, λογιστικές εγγραφές (49%).

Γράφημα 7: Χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού λογισμικού για τις λογιστικές εγγραφές

Σχετικά με τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού λογισμικού για τις λογιστικές εγγραφές το λογισμικό πρέπει να δείχνει-διδάσκει πως γίνεται σταδιακά μια λογιστική εγγραφή (29% των ερωτηθέντων), να παρουσιάζει αναλυτικά τις οδηγίες εκμάθησης και χρήσης του λογισμικού (22% των ερωτηθέντων), να επιτρέπει τη διαδραστική παρέμβαση του διδάσκοντος στη διαδικασία των λογιστικών εγγραφών (16% των ερωτηθέντων) και να είναι εύχρηστο, αλλά και λειτουργικό το περιβάλλον εργασίας του συγκεκριμένου λογισμικού (33% των συμμετεχόντων στην έρευνα).

Γράφημα 8: Χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού λογισμικού για έλεγχο της απόδοσης των μαθητών

Σχετικά με τη δυνατότητα και τα χαρακτηριστικά του λογισμικού να «ελέγχει» συμπληρωματικά την απόδοση των μαθητών, αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν το λογισμικό θέτει ερωτήματα και ασκήσεις διαφορετικού επιπέδου δυσκολίας, τα οποία και αξιολογεί σε συγκεκριμένο χρόνο (π.χ. 8 στις 10 σωστές απαντήσεις σε ένα τεστ ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής) και διορθώνει τις λανθασμένες απαντήσεις ή δίνει τη δυνατότητα επανάληψης συμπλήρωσης της λανθασμένης απάντησης (42% των ερωτηθέντων), αν μπορεί να προσφέρει διαγωνίσματα με βαθμούς δυσκολίας ανά κεφάλαιο ή θεματική ενότητα (30% των συμμετεχόντων στην έρευνα), αν παρέχει διαγώνισμα σε όλη την ύλη του μαθήματος, σύμφωνα με τον προβλεπόμενο τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος (15% των ερωτηθέντων) και αν δίνει τη δυνατότητα να αξιολογούνται οι μαθητές σε διδακτέα ύλη που καθορίζουν οι ίδιοι (13% των ερωτηθέντων).

Συμπεράσματα

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από τη συγκεκριμένη έρευνα, εστιάζονται στην αποτελεσματικότητα της χρήσης του ειδικού «επαγγελματικού λογισμικού» για το μάθημα των Λογιστικών Εφαρμογών, αποτυπώνουν εκείνα τα χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί το λογισμικό για να αποτελεί ένα σύγχρονο διδακτικό εργαλείο, ικανό να δράσει συμπληρωματικά, αλλά και στρατηγικά στο έργο του διδάσκοντος και παρατίθενται συνοπτικά ακολούθως:

- Αντιπροσωπευτικές ασκήσεις - εφαρμογές ανά διδακτική ενότητα, με σταδιακό τρόπο από τη δημιουργία της εταιρείας μέχρι το κλείσιμο των εργασιών του έτους.
- Δυνατότητα πρόσθεσης από το διδάσκοντα επιπλέον ασκήσεων, λογιστικών γεγονότων και εγγραφών και ερωτήσεων, διαφόρων βαθμών και επιπέδων δυσκολίας.
- Προσαρμογή στην αντίστοιχη διδακτέα ύλη του μαθήματος, όπως αυτή ορίζεται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, δίνοντας βαρύτητα στη μεθοδολογία και τις τεχνικές επίλυσης των ασκήσεων - εφαρμογών του κάθε κεφαλαίου.
- Δυνατότητα λήψης από το λογισμικό ενημερώσεων με βάση τις αλλαγές στη φορολογική και λογιστική νομοθεσία.
- Βαρύτητα στη μεθοδολογία και τις τεχνικές καταχώρησης των λογιστικών γεγονότων.
- Δυνατότητα παρέμβασης από το διδάσκοντα στα δεδομένα των εφαρμογών και στην καταχώρηση των σχετικών λογαριασμών στο Ημερολόγιο και στη συνέχεια τη μεταφορά αυτών στο Καθολικό και το Ισοζύγιο.
- Εύχρηστο λογισμικό, εύκολο στη χρήση του, με ευέλικτο και λειτουργικό περιβάλλον εργασίας.
- Διαδραστικό λογισμικό, προετοιμασία εφαρμογών και λογιστικών εγγραφών ανάλογα με την πορεία και το επίπεδο της τάξης και συμμετοχή στην κατάρτιση αυτών και από τους μαθητές.
- Δυνατότητα αξιοποίησης του λογισμικού και στη μέτρηση της απόδοσης των μαθητών, μέσω διαβαθμισμένων τεστ αξιολόγησης ανά εκπαιδευτική ενότητα και στην παρουσίαση, και ανάλυση τυχόν λαθών και παραλείψεων.
- Συνεχής και όχι αποσπασματική εκπαίδευση και κατάρτιση των καθηγητών οικονομολόγων στην αποτελεσματική εφαρμογή του εκπαιδευτικού λογισμικού και των συνεχών εκδόσεων (αναβαθμίσεων) αυτού.
- Πιστοποιημένη εκπαίδευση των οικονομολόγων εκπαιδευτικών που διδάσκουν το μάθημα από θεσμοθετημένους φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανάθεση διδασκαλίας του εργαστηριακού αυτού μαθήματος μόνο στους κατέχοντες την ειδική γνώση και τεχνική της διδασκαλίας του συγκεκριμένου λογισμικού.

Προτάσεις

Ορισμένοι θεωρούν ότι ένας εκπαιδευτικός καλείται να εφαρμόσει ένα ρόλο πολύ δύσκολο και ότι πρέπει να διαθέτει υψηλού επιπέδου ικανότητες και δεξιότητες προκειμένου να εξασφαλίσει την επιτυχία. Με τη διευκρίνιση του ρόλου, την κατανόηση της σημασίας του και τον εντοπισμό των απαραίτητων χαρακτηριστικών, το λειτούργημα του εκπαιδευτικού παίρνει μια πιο συγκεκριμένη μορφή. Ο γενικότερος ρόλος του Οικονομολόγου εκπαιδευτικού καθορίζεται ως εξής:

- Να αναπτύξει και να καλλιεργήσει πνευματικά μια ομάδα ανθρώπων, παρέχοντας γνώσεις, ικανότητες και εμπειρία.
- Να μεταφέρει αποτελεσματικά στους μαθητές ένα ουσιαστικό μήνυμα, που έχει προσεκτικά προετοιμάσει, εμπλουτίζοντας τη γνώση και επηρεάζοντας θετικά τις αντιλήψεις των μαθητών.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά εξασφαλίζουν στον εκπαιδευτικό τη διατήρηση της ευθύτητας, της φυσικότητας και του αυθορμητισμού του, αλλά και τη χρήση μιας ζωντανής και παραστατικής γλώσσας. Ένας τέτοιος εκπαιδευτικός

γίνεται αποδεκτός από την ομάδα των μαθητών του, ως ηγέτης, εφόσον καταφέρνει (Philipps, 2001:77-79):

- Να εφαρμόσει σύνθετες και ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές.
- Να διαμορφώσει ένα συμμετοχικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
- Να μεταδώσει άριστα τα μηνύματα που έχει προετοιμάσει.
- Να συντονίσει δημιουργικά τις απόψεις των συμμετεχόντων και να παροτρύνει το δημιουργικό διάλογο.
- Να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά προβληματικές καταστάσεις.
- Να επιτύχει τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχει προγραμματίσει.

Η διδασκαλία των μαθημάτων θετικού προσανατολισμού (ιδιαίτερα λογιστικού και χρηματοοικονομικού περιεχομένου) αποκτά μεγαλύτερη αξία, όταν εμπλέκει στην εκπαιδευτική διαδικασία την πληροφοριακή τεχνολογία. Η πληροφοριακή τεχνολογία μετασχηματίζει το ρόλο του εκπαιδευτικού από απλό μεταδότη γνώσεων σε συνεργάτη και οργανωτή της μάθησης, αφού υποστηρίζει τη μετάδοση της γνώσης με τρόπο σαφή, πρακτικό, αποτελεσματικό και αποδεκτό.

Για να επιτευχθεί πιο αποτελεσματικά η ένταξη των ΤΠΕ και ιδιαίτερα η εφαρμογή εκπαιδευτικών λογισμικών στη διδακτική πρακτική, υπάρχει επίσης η ανάγκη καλύτερου συντονισμού των διάφορων ενεργειών επιμόρφωσης, αναθεώρηση αναλυτικών προγραμμάτων, δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού, με την παράλληλη ανάπτυξη και διδακτικού υλικού. Μια τέτοια ολοκληρωμένη προσέγγιση απαιτεί συντονισμένες ενέργειες που εγγράφονται στα πλαίσια ενός εκπαιδευτικού σχεδιασμού με σαφείς και ρητούς στόχους και συνοδεύονται από συγκεκριμένα μέτρα στήριξης που διευκολύνουν και ενεργοποιούν τους εκπαιδευτικούς (Δημητρακοπούλου, 2002).

Βιβλιογραφία

- Becker, W. & Watts, M., (2001), "Teaching Economics at the Start of the 21st Century: Still Chalk and Talk," *American Economic Review*, **91**(2), 446-451.
- Δημητρακοπούλου, Α., (2002), «Διαστάσεις Διδακτικής Διαχείρισης των Εκπαιδευτικών Εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας: Προς μια ολοκληρωμένη αξιοποίησή τους στην Εκπαίδευση,» στο Νοητικά εργαλεία και πληροφορικά μέσα, Επιμέλεια Κυνηγός Χ. - Δημαράκη Ε. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Lumsden, K.G. & Scott, A., (1988), "A Characteristic Approach to the Evaluation of Economics Software Packages," *Journal of Economics Education*, 19(4), 353-362.
- Μπούσιου, Δ. & Τσόπογλου, Σ., (2001), «Η χρήση της Πληροφορικής στην Οικονομική Εκπαίδευση,» *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, **117**, 13-17.
- Μπούσιου, Δ. & Τυροβούζης, Π., (2002), «Τεχνολογικές Δεξιότητες των Οικονομολόγων Καθηγητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πρακτική,» *Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση* (σσ.584-593), Τόμος Β', Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, Σύρος, Ελλάδα, 26-29/9/2002.
- Νόμος 4186/2013, (ΦΕΚ 193/ 17-9-2013) για την Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Philipps, N., (2001), «*Εκπαίδευση Εκπαιδευτών*,» Αθήνα: Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο.

Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης, τεύχος Β΄ αριθμός 1336/26-5-2014, Υ.Α. με αριθμό 77204/Γ2 - Ωρολόγιο Πρόγραμμα των μαθημάτων ανά Ειδικότητα Τομέα Ομάδας Προσανατολισμού των Β΄, Γ΄ τάξεων Ημερησίων ΕΠΑ.Λ. και των Β΄, Γ΄, Δ΄ τάξεων Εσπερινών ΕΠΑ.Λ.

Whitehead D. & Μακρίδου-Μπούσιου, Δ., (2000), «Οικονομική Εκπαίδευση - Διδακτική των Οικονομικών,» Αθήνα: Gutenberg.